

AZƏRBAYCAN İQTİSADİYYATINDA MELİORASIYA VƏ SU TƏSƏRRÜFATININ ROLU

Müsaibimiz Azərbaycan Hidrotexnika və Meliorasiya Elm-İstehsalat Birliyinin baş direktoru, aqrar elmlər doktoru, professor Ağamir Həşimovdur

– Ağamir müəllim, ölkə iqtisadiyyatının inkişafında meliorasiya və su təsərrüfatının rolu nədən ibarətdir?

– Meliorasiya və su təsərrüfatının ölkə iqtisadiyyatında və ümumilikdə ölkənin ərzaq təhlükəsizliyinin təmin edilməsində oynadığı rolun əhəmiyyətini ümummilli lider Heydər Əliyevin “Meliorasiya və su təsərrüfatı obyektləri bizim sərvətimizdir və bu sərvətdən daha səmərəli istifadə etməliyə” müdrik kəlamı ilə cavablandırmaq istəyirəm. Sahənin vacibliyi və ona dövlətin verdiyi qiyməti təsəvvür etmək üçün meliorasiya və su təsərrüfatının inkişaf mərhələlərinə qısaca nəzər salmaq, fikrimizcə, maraqlı olardı.

Qədim dövrlərdə meliorasiya və su təsərrüfatı sahəsində texnika və texnologiyaların zəif inkişafı ilə əlaqədar suvarma kanalları və hidrotexniki qurğular ağır əl əməyi hesabına tikilib istifadə olunmuşdur. V-VI əsrlərdə Mil düzündə inşa edilmiş suvarma kanalı Mil üzünə, VI-VII əsrlərdə çəkilmis Gəvur-ax, Hacı Hüseynağa, Daşçay-ax kanalları hələ də qalmaqdadır. Mühəndislik iri qurğuların sistemləri və qurğuların tikintisi XIX əsrin ikinci yarısından başlamışdır. 1860-cı illərdə Qarayayı düzündə mühəndis tipli suvarma şəbəkəsi inşa edilmiş və suvarma aparılmışdır. 1872-ci ildə Naxçıvanda Arazdöyən suvarma şəbəkəsi tikilib istifadəyə verilmişdir. 1899-1900-cü illərdə Muğan düzündə tədqiqatlar aparılmış və uzunluğu 5,25 km olan Sarıcalar kanalı tikilmişdir.

XIX əsrin sonlarında çar hökuməti toxuculuq sənayesinə marağı artırdığından pambıqçılıq inkişaf etdirməyə səy göstərmiş və Muğan, Mil və Şirvan düzlərində suvarma tədbirlərini həyata keçirməyə başlayır. 1901-1917-ci illərdə Gür-gür-Qobu kanalı, indiki Sabir adına suvarma şəbəkəsi, Aşağı Muğan, Yuxarı Muğan, Orta Muğan magistral kanalları tikilir.

1920-1940-cı illəri əhatə edən mərhələ su təsərrüfatını idarə etmək üçün xüsusi idarələrin təşkil, irdədən çıxması kanal və qurğuların bərpası, suvarma sistemlərinin yenidən qurulması, suvarılan ərazilərin genişləndirilməsi və qurğuların etibarlılığını yüksəldməsi ilə xarakterizə olunur. Bu illərdə Sabir adına kanal yenidən quruldu, uzunluğu 72 km olan Sağ və Sol sahil kanalları tikilib istifadəyə verildi. Suvarılan torpaq sahələri 618 min hektara çatdırıldı. 1925-1931-ci illərdə Köhnə Xan qızı kanalı işə salındı, Naxçıvanda kəhriz təsərrüfatı qaydaya salındı, Qarabağ və Gəncə-Qazax zonalarında torpaqların suvarılmasına başlandı.

İkinci Dünya müharibəsindən sonrakı dövrü əhatə edən mərhələ meliorasiya və su təsərrüfatında yaranmış geriliyin aradan qaldırılması, yarımqaçalmış obyektlərin tikintisi, idarəetmə, tikinti və istismar qurum və idarələrinin təşkil, bataqlıqların qurudulması, suvarılan torpaqların sahəsinin genişləndirilməsi, suya olan tələbatın ödənilməsi, mövcud suvarma sistemlərinin yenidən qurulması ilə səciyyələnir. 1946-1952-ci illərdə su təsərrüfatında tikintiyə 105,6 milyon manat vəsait xərcləndi və 41,7 min hektar sahədə mövcud suvarma sistemləri yenidən quruldu, 75,3 min hektar yeni torpaqlar istifadəyə verildi.

1945-1965-ci illərdə meliorasiya və su təsərrüfatı sahəsində Mingəçevir su anbarı, Muğan-Salyan magistral kollektor, Baş Muğan kanalı, Bəhrəmtəpə hidroqovşağı, Yuxarı Qarabağ kanalı, Yuxarı Şirvan kanalı, Baş Şirvan kollektoru, Samur çayında sugötürücü, Samur-Dəvəçi kanalının 2-ci hissəsi, Ceyranbatan su anbarı tikilib istifadəyə verildi. 50 min hektar bataqlaşmanı qarşısını almaq məqsədilə Şirvan zonası çaylarının sel sularının Kür çayına axdırılması həyata

keçirildi. 249 subarbazon quyusu qazıldı, Lənkəran düzündə 13,2 min hektar sahəsi olan Morso bataqlığı quruduldu, Qazax, Tovuz, Şəmkir və Naxçıvanda suvarma üçün nasos stansiyaları tikildi. 253 min hektar yeni suvarılan torpaqlar istifadəyə verildi, 342 min hektar qış otlarına su çıxarıldı. Artıq 1965-ci ildə suvarılan torpaqların ümumi sahəsi 970 min hektara çatdırılmışdır.

Ümummilli lider Heydər Əliyevin Azərbaycan Respublikasına rəhbərlik etdiyi birinci dövrdə (1969-1982-ci illər) ölkənin meliorasiya və su təsərrüfatında, o cümlədən iqtisadiyyatın bütün sahələrində intensiv inkişaf mərhələsi başlandı. Araz çayı üzərində su anbarı su elektrik stansiyası ilə birləşdi, Sərsəng, Yuxarı Xənbulançay, Arpaçay, Sirab, Ağstafaçay, Aşağı Köndəlaçay, Zaqolovoçay və s. su anbarları Mil-Muğan hidroqovşağı, Baş Mil kanalı, Yuxarı Mil və yeni Xan qızı kanalları, üçpilləli Qaracuç, ikipilləli Arpaçay və Yazı düzü nasos stansiyaları, Naxçıvan və Abşeron suvarma sistemləri, Caqar-Ci bir magistral kanalı, Dağlıq Qarabağda suvarma sistemlərinin yenidən qurulması, Tovuz üçpilləli nasos stansiyası, Baş Şirvan kollektorunun yenidən qurulması, Lənkəran və Astara rayonlarında suvarma sistemləri və digər obyektlər tikilib istifadəyə verildi. 200 min hektara yaxın yeni suvarılan torpaqlar kənd təsərrüfatı istifadəsinə cəlb edildi, 400 min hektar suvarılan torpaqların meliorativ vəziyyəti yaxşılaşdırıldı, 825 min hektar sahədə suvarma sistemləri yenidən quruldu, 460 min hektar sahədə hamarlama və 150 min hektarda əsaslı yuma işləri aparıldı. Təkcə 1971-1975-ci illərdə 50 min hektar sahədə örtülü drenaj sistemi inşa edilmiş, demir-beton novlardan ibarət 500 km-ə yaxın kanallar, 3 min km-ə yaxın boru kəməri çəkilmişdir. 1970-ci ildən sənaye-istehsalat bazarları yaradılmağa başlandı. Qısa müddətdə Sabirabad rayonunda demir-beton zavodu, təmir zavodu, Əli Bayramlı şəhərində Saxçı drenaj boz zavodu, Şeyyar-mexaniki dəstələrin dayaq məntəqələri, kərpic zavodları, Bərdə, Şəmkir, Ağdaş və Xaçmaz rayonlarında, Bəhrəmtəpə qəbəsində, Naxçıvanda və digər bölgələrdə qum-qınıqlı zavodları və kərxanalar tikilib istismara verildi.

1983-1993-cü illər meliorasiya və su təsərrüfatının tənəzzül dövrü və sahənin böhranlı vəziyyəti ilə xarakterizə olunur. 1986-cı ildən başlayan yenidənqurma siyasəti, Ermənistanın Azərbaycan torpaqlarını işğal etməsi, daxili çəkişmələr, vəsait çatışmazlığı sahəni tam iflasa uğratmışdır. 1993-cü ildə ümummilli lider Heydər Əliyevin müstəqil Azərbaycanca rəhbərlik etdiyi ikinci dövrdə meliorasiya və su təsərrüfatının yeni inkişaf mərhələsi başlandı. Bu sahəyə dövlət qayğısı yenidən bərpə olundu və sahənin gələcək inkişaf istiqamətləri müəyyənləşdirildi. Əvvəlcə “2003-2010-cu illər üzrə meliorasiya və su təsərrüfatının inkişaf Konsepsiyası və investisiya Proqramı” hazırlandı.

Konsepsiya və Proqramda 6 su anbarının və 235 km uzunluğunda kanalların tikilməsi, Bərdə, Tərtər, Şəmkir, Ağstafa, Qazax və Qəbələ rayonlarında kollektor-drenaj şəbəkəsi tikməklə qrunt sularının səviyyəsinin endirilməsi, daşqın və sel təhlükəsi yaradan çaylarda uzunluğu 38,4 min metr olan bəndlərin tikilməsi nəzərdə tutulmuşdur.

– Siz öncə ümummilli lider Heydər Əliyevin meliorasiya və su təsərrüfatı obyektləri haqqında dedi-yi tövsiyəni sitat edərdiniz. Bu barədə bir az geniş məlumat verməyinizi xahiş edirik.

– Meliorasiya və su təsərrüfatı təyinatına, əhatə dairəsinə və miqyasına görə ölkəmizdə iqtisadiyyatın aparıcı və nəhəng sahələrindən biridir. Azərbaycanda Meliorasiya və Su Təsərrüfatı Açıq Səhmdar Cəmiyyəti tərəfindən kənd təsərrüfatını və sənayeni su ilə davamlı təmin etmək, şəhər və yaşayış məntəqələri, əraziləri və əkin sahələrini sel, daşqın və suların digər zərərli təsirlərindən qorumaq, şorlaşmış və şorlaşmış torpaqların münbitliyini bərpə etmək və yaxşılaşdırmaq, su ehtiyatlarından səmərəli və qənaətlə istifadə etmək; ətraf mühitə mühafizə etmək və ekoloji tarazlığı qorumaq; baliqçılıq və turizmi inkişaf etdirmək, ölkənin energetika bazasını möhkəmləndirmək məqsədilə geniş tikinti və istismar işləri aparılır. Meliorasiya və su təsərrüfatı kompleksinə 140 mindən artıq müxtəlif təyinatlı hidrotexniki qurğu, tutumu 22,5 milyard kubmetr olan 170 su anbarı, ümumi uzunluğu 51,84 min km olan irriqasiya sistemi, uzunluğu 41,182 kilometrlik Baş su qəbulədiçi qurğu və Bəhrəmtəpə hidroqovşağı bərpə

və əsaslı təmir edilmiş, Tərtər rayonunda icməli su təchizatı sistemi bərpə edilmişdir. Bərdə, Tərtər, Şəmkir və digər rayonlarda qrunt sularının səviyyəsinin aşağı salınması üzrə tədbirlər həyata keçirilmiş, respublikanın rayonlarında təsərrüfatdaxili irriqasiya və meliorasiya işləri sahəsinə salınmışdır.

Bu inkişaf ümummilli lider Heydər Əliyev və onun layiqli davamçısı, ölkə Prezidenti möhtərəm İlham Əliyev tərəfindən müasir dövrün tələblərinə uyğun uğurla davam etdirilməyə başlandı.

Azərbaycan dövlətini qorumaq, onun davamlı inkişafını təmin etmək, əhalinin sosial-iqtisadi və rifah halını yüksəltmək üçün bir sıra mühüm qərarlar qəbul edilmiş, Dövlət proqramları hazırlanmışdır. Dövlət proqramları hazırlanmışdır. “2008-2015-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında əhalinin ərzaq məhsulları ilə etibarlı təminatına dair Dövlət Proqramı”, Azərbaycan Respublikası regionalının 2009-2013-cü və 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət proqramları və digər proqram sənədlərindən irəli gələn tələblər aqrar sektor qarşısında bir sıra tələbərə alınmış vəzifələr və tapşırıqlar qoydu. Meliorasiya və su təsərrüfatını inkişaf etdirmək məqsədilə Tədbirlər Planında su ehtiyatlarının idarə olunmasının təkmilləşdirilməsi və səmərəli istifadə olunması, meliorasiya və irriqasiya sistemlərinin iş rejimlərinin yaxşılaşdırılması və potensialının gücləndirilməsi, suvarma və kollektor-drenaj şəbəkələrinin bərpası, yenidən qurulması və tikintisi, çaylarda sel və daşqınlara qarşı mübarizə tədbirlərinin davam etdirilməsi qərara alındı.

Qısa müddət ərzində əsrin nəhəng və unikal su tikintilərindən Taxtakömpü su anbarı və onun üzərində 25 meqavat gücündə olan elektrik stansiyası, Şəmkir su anbarı və onun üzərində inşa edilmiş 560 milyon kilovatt elektrik enerjisi istehsal edən elektrik stansiyası, 54248 hektar əkin sahəsinin su təminatını yaxşılaşdıracaq və 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli rayonunda və Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər birinin gücü 25 meqavat olan su elektrik stansiyaları su anbarları ilə birləşdirilib istifadəyə verildi. Ölkə ərazisinin 2721,1 min hektar əkin sahəsinin su təminatını qorumaq üçün 17147 hektar yeni torpaq sahələrini suvarma suyu ilə təmin edəcək Şəmkir sağ və sol sahil kanalları, Füzuli